

Grov, systematisk vanskjøtsel av barn er ikke noe spesifikt kinesisk problem. Det er knyttet til ekstrem fattigdom.

På vår høye hest



TV 2-FILMEN fra Kina har opprørt oss. Men kan mindre hjelp til fattige land være løsningen?

Også barn kan være godt nyhetsstoff – særlig barn som lider. Sammen med fysisk vold ser bilder av smerte og lidelse ut til å ha en spesiell appell til en del av media.

Naturligvis er smerte og lidelse en del av virkeligheten. I den britiske filmen som nå er vist på TV 2, er det tatt et utsnitt, så å si et geografisk, men også et «politisk utsnitt» av en utbredt virkelighet. Uttalelsene fra den ene kommentatoren har umiskjennelige politiske undertoner.

DEBATT



Per-Aslak Ertresvåg
redaktør IPS

SIDE 3

Og en kritisk iakttagelse må stille spørsmål om filmens skjulte hensikt. Er det barna eller ideologien som er det egentlige budskapet?

Den første misforståelse som er framkommet, er forestillingen om at grov, systematisk vanskjøtsel av barn er noe spesifikt kinesisk problem, mens det i virkeligheten er et problem knyttet til ekstrem fattigdom som særlig finnes i utviklingsland, men som i økende grad brer seg også i Vesten, selv om det kan framtre i andre former her. Dersom filmfotografene hadde dradd til Bronx i New York eller Appalachiene i USA,

wille det ikke bydd på problemer å filme langt verre scener enn dette.

Likevel tror jeg det er grunn til å problematisere en del av det som synes å ligge implisitt i filmen som nå med suksess er vist også på norske fjernsynsskjermer.

Pålitelighet

For det første påliteligheten. Har vi glemt TV-filmen om massakren i Timisoara i Romania etter Ceauscescu fall? (4630 lik.) Eller bildene fra oljedrukne fugler i Gulfen? Varsomhet tilrådes.

La oss likevel gå ut fra at bildene er ekte. La oss også anta at det ikke dreier seg om et isolert fenomen. Kanskje er myndighetene vel vitende om tragedien.

Hva vi også sikkert vet, er at neppe mange andre nasjoner så alvorlig har forsøkt å mestre sitt befolkningsproblem som kineserne. Sulen synes å være jaget på dør i det største og et av de fattigste land i verden. Men ressursene er ikke uendelige. Derimot sulter og tvangsprostituertes hundretusener av barn i rikere land som burde ha råd til å beskytte dem. Det blir sjelden TV-film av slikt.

Kineserne har i alle år fått FN's finansielle støtte i sin familieplanlegging. Under presidentene Reagan og Bush trakk USA likevel tilbake hele sin støtte til FN's befolkningsfond – angivelig på grunn av kinesernes familieplanleggingspolitikk. (Også andre land ble m.a.o. rammet.)

Mindre støtte fra de rike lan-

dene er altså tingen? Eller paven's abortpolitikk?

Ifølge FN vil Afrika de nærmeste årene trenge 60 milliarder i overføringer hvert år. Det som skjer er at ressuroverføringene fra rike land, som for enhver pris skal ha innfridd sine gjeldskrav, sank fra 21,5 milliarder dollar i 1990 til 19,7 milliarder i 1993 og enda mindre, naturligvis, i år. Hvor mange TV-bilder av lykkelige afrikanske barneansikter vil dette i sin tur kunne gi oss?

Sterilisering

Antakelig er massesterilisering en billig løsning. I den engelske TV-filmen ble ordet «menneskerett» brukt. I 1970-årene ble det iverksatt et ulovlig og hemmelig massesterilisering-program som ble utført på kvinner i Brasil, India, Bangladesh, Pakistan, Nigeria, Mexico, Indonesia, Filippinene, Thailand, Egypt, Tyrkia, Etiopia og Colombia.

Under Henry Kissingers ledelse i Det nasjonale sikkerhetsråd ble USAs offisielle bistandsorganisasjon (USAID) overlatt å gjennomføre dette programmet. Over 40 prosent av Brasils kvinner i fruktbar alder – og naturligvis de fattigste – skal være sterilisert. De aller fleste av kvinnene fikk liten eller ingen forklaring på hva de ble utsatt for. Snakket noen høyt om menneskerettigheter? Heller ikke slikt gjør seg på film. Og her er ingen ideologiske poenger å hente.

Overfor fattige land er det lett for mennesker i Vesten å sette seg på sin høye hest.